С Т А Н О В И Щ Е

от

Огнян Герджиков

за дисертационния труд на Светла Качарова

„Правно положение на прокуриста“

за присъждане на образователната и научна степен „доктор“

1. Темата на дисертационния труд несъмнено е дисертабилна. В литературата ни няма цялостно изследване на въпроса за прокуриста. Фигурата на прокуриста е разглеждана в съчинения, посветени на търговското право, както и в отделни други съчине-ния, но не и интегрално. Без да е решаващо, но това обстоятелство е предпоставка за годност на труда да бъде защитен като доктор-ска дисертация.

Следващият въпрос е дали авторът се е справил с поставената научна задача. Ако трябва да се отговори съвсем лаконично – справил се е много добре. Справил се е, макар че имам не малко бележки по съдържанието на работата.

От пръв поглед личи големият потенциал на Светла Качарова за научна работа. За това й помага, освен способността за анали-тично мислене, още и доброто владеене на чужди езици, без което трудно може да се напише качествено научно произведе-ние.

Изследването е опряно на богат научен апарат от български и чужди автори, както и на европейски директиви, но неоправдано липсва великолепната работа на Кристиян Таков – Доброволно представителство.

Задължително условие за всяко монографично изследване, особено ако е дисертационен труд, е да е опряно на историкоправен и на сравнителноправен анализ. Авторът ни представя разгънат историкоправен преглед, който дори прекрачва границите на общоприетото.

Във всеки един момент дисертантът държи под око директивите на Европейския съюз в материята, което е особено ценно и полезно.

Акцентът на изследвнето е върху правното положение на прокуриста в капиталовите търговски дружества. И това е оправдано, с оглед решаващата роля на тези дружества в гражданския оборот.

Работата има не малко научни приноси и достойнства.

Много добро впечатление прави раздела, посветен на пред-ставителната власт на прокуриста (с. 109 и сл.). Авторът разделя групата правоотношения между представлявания и представите-ля (в случая прокуристът) на две групи – първични и производни. Производните се разглеждат като функция на първичните като тяхно изпълнение и осъществяване. Този прочит на взаимовръз-ката представител-представляван е несъмнен научен принос.

Приносен характер има и съпоставката между прокурата и фигурата на търговския пълномощник в тесния смисъл на думата. Ценен е изводът, че не обема на представителната власт, а проти-вопоставимостта на действията спрямо трети лица е основната демаркационна линия между двете правни фигури (с. 120).

Интерес представлява и аналитичната съпоставка между прокуриста и управителя в ООД. В тази част се прави оригиналният извод, който има приносен характер, че фигурата

на прокуриста се доближава повече до тази на управителя на ООД, отколкото до търговския пълномощник.

Не липсват и предложения де леге ференда. Такова предложение се прави по отношение на нормата на чл. 25 ТЗ, в която липсва оттеглянето на съгласието на прокуриста като прекратително основание. Това обстоятелство създава проблеми при правоприлагането (с. 144).

Юридическият език, като цяло е прецизен, но на места изказът е малко тромав. Бих препоръчал по-кратки изречения, които имат по-голяма „ударна сила“.

Опитах се да дам оценка на труда на Светла Качарова. И тази оценка е категорично положителна. За пръв път в литературата ни се дава цялостен анализ на прокурата в развитие. Трудът безус-ловно има и практическо значение, което е обусловено от обстоя-телството, че докторант Качарова държи под око и съдебната практика в материята.

Критични бележки

Известно е, че много по-лесно е да критикуваш, отколкото да оцениш. Затова сега минавам към по-лесното.

Имам известни резерви към заглавието на труда – Правно положение на прокуриста. Трудът надхвърля изкуствено поставената рамка – „правно положение“. Например последната глава „Прокуристът в производствата по несъстоятелност и стабилизация...“ е с акцент върху функциите на прокуриста, макар и с поглед de lege ferenda, което няма отношение към правното му поло-жение. Още повече, че дисертантът изрично посочва, че „проку-ристът е par excellence лице, което носи отговорност за вземането на решения във връзка с управлението на дружеството“ (с. 222).

Намирам, че е налице и дисбаланс между отделните части на изложението. Историческият преглед (глава Първа) заема повече от 1/3 от изложението – почти 80 страници от общо 225.

Странно впечатление прави структурирането на Трета глава. Тя е озаглавена Отговорност на прокуриста. Първото подразделе-ние на главата носи същото заглавие – Отговорност на прокуриста.

Бих казал, че това са пропуски, преди всичко, на научния ръководител на дисертанта. „Доктор по право“ е ОБРАЗОВАТЕЛНА и научна степен. Следователно докторантурата е част, по-точно заключителна част от образователния процес. Именно затова докторантът има научен ръководител.

Голяма заслуга, аз да се изградя като що годе приличен юрист, имаше научният ми ръководител – проф. Витали Таджер. Всеки докторант има нужда от опитен учен, който да го направ-лява. Много уважавам проф. Григоров и го казвам не от куртоазия, но в случая не си е свършил работата докрай. А „материалът“, с който е разполагал е висококачествен. Трябвало е само малко внимание и усилие, за да се получи блестяща дисертация.

На стр. 115 изненадващо се говори за „сложен(?) фактически състав“. Такива фактически състави няма. Има сложни юридичес-ки факти, които са фактически състави. Те на свой ред биват едно-родни (хомогенни) и разнородни, известни най-вече като смесени или хетерогенни.

Бележка, която има по-скоро технически характер - от стр. 149 до 150 и от стр. 151 до 152, се възпроизвеждат ненужно цели панели от правната уредба от Закона за кредитните институции. Чуждо тяло в изследването е и изложението от стр. 153 до стр. 156, където се разглеждат отношенията между дружество и собст-веника на капитала, както и предимството на

собствениците на капитала пред облигационерите. По моему ненужно е и разто-чителното възпроизвеждане на Директива на ЕС 2017/1132 относ-но някои аспекти на дружественото право. Това е направено от стр. 158 до стр. 162.

Заключение:

Въпреки направените критични бележки, с чиста съвест и по дълбоко вътрешно убеждение заявявам, че трудът на Светла Дариева Качарова „Правно положение на прокуриста“ напълно отговаря на законовите изисквания за присъждане на образова-телната и научна степен „доктор“.

Огнян Герджиков